

Μάθημα/Τάξη:	Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου
Όνοματεπώνυμο Μαθητή:	
Ημερομηνία:	11/11/2019
Επιδιωκόμενος Στόχος:	

Κείμενο

Η κατάκτηση της μητρικής γλώσσας

Το παιδί έχει αποκτήσει προτού πάει στο σχολείο πλήρη επικοινωνιακή ικανότητα στη μητρική του γλώσσα. Ξέρει να επιλέγει τα γλωσσικά στοιχεία που είναι κατάλληλα για την επικοινωνία με τους άλλους, ανάλογα με το ποιος είναι ο συνομιλητής, ποιος είναι ο κοινωνικός του ρόλος και ποιος ο στόχος της ομιλίας. Γνωρίζει ότι ο λόγος συνδέεται με ορισμένα στοιχεία του περιβάλλοντος και ότι η επικοινωνία απαιτεί κάθε στιγμή επιλογές γλωσσικές. Με άλλη διατύπωση ζητάει παγωτό από τη μητέρα του το παιδί των έξι χρόνων και με άλλη από τον παγωτατζή (η μητέρα έχει το δικαίωμα να επιτρέψει ή να απαγορεύσει το παγωτό και η ανταπόκρισή της στο αίτημα πετυχαίνεται με διαφορετικά λόγια και άλλο ύφος) [...].

Το παιδί, προτού μπει στην πρώτη τάξη του σχολείου, μιλάει και ξέρει να διακρίνει την καταλληλότητα των γλωσσικών στοιχείων για την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας. Αλλιώς μιλάει στη μητέρα, αλλιώς στο συνομήλικό φίλο, αλλιώς στη γιαγιά, δηλαδή έχει ήδη την ικανότητα να εφαρμόζει την εναλλαγή των κωδίκων, την ικανότητα μετάβασης από μια γλωσσική μορφή (ή ύφος) σε μιαν άλλη, σύμφωνα με το ρόλο του συνομιλητή και την κατάσταση της επικοινωνίας. Σε άλλη μορφή θα διατυπώσει λεκτικό μήνυμα προς τον πατέρα που είναι άρρωστος (κατάσταση οικειότητας σοβαρή) και σε άλλη προς την παρέα στο παιχνίδι (κατάσταση οικειότητας που δεν είναι σοβαρή). [...]

Με άλλα λόγια, το παιδί φτάνοντας για πρώτη φορά στο σχολείο κυριαρχεί απόλυτα στο γλωσσικό σύστημα, χρησιμοποιεί θαυμάσια τη μητρική του γλώσσα, την οποία διευρύνει για να ανταποκρίνεται σε νέες καταστάσεις επικοινωνίας και μπορεί να τη διευρύνει συνεχώς απέναντι σε νέα αιτήματα διαφορετικών μορφών επικοινωνίας.

Άννα Φραγκουδάκη, Γλώσσα και Ιδεολογία, εκδ. Οδυσσέας, 1993

ΘΕΜΑΤΑ

Α. Η βασική θέση που παίρνει η συγγραφέας είναι ότι το παιδί φτάνοντας στην α' δημοτικού χρησιμοποιεί θαυμάσια τη μητρική του γλώσσα. Με ποια στοιχεία στηρίζει/αιτιολογεί τη θέση της αυτή;

Μονάδες 25

B.1. Να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις «ρόλος» και «μήνυμα» σε προτάσεις με δύο διαφορετικές σημασίες τους (4 προτάσεις συνολικά).

B.2. Να επισημάνετε τους τρόπους σύνδεσης προτάσεων που υπάρχουν στο απόσπασμα: «Γνωρίζει ότι ο λόγος συνδέεται... επιλογές γλωσσικές».

Μονάδες 20

B.3. Να βρεθούν και να χαρακτηριστούν συντακτικά οι δευτερεύουσες προτάσεις των παρακάτω περιόδων:

- Τελικά ήταν κρίμα που δεν ήρθες στο διαγωνισμό.
- Βεβαίως και χρειαζόταν να κάνεις αυτές τις αλλαγές.
- Κυρίως αυτό με ανησυχεί, μήπως δεν προλάβεις το λεωφορείο.
- Είμαι έτοιμος να εκπληρώσω την επιθυμία σου.
- Δεν είχαν καμία ανησυχία μήπως τους φύγει το παιδί.
- Δεν ήξερα ότι κατάγεται από την Κρήτη.

Μονάδες 15

Γ. Στη σύγχρονη Ελλάδα οι μαθητές μαθαίνουν τουλάχιστον μία ή και περισσότερες ξένες γλώσσες. Θεωρείτε ότι θα τους χρειαστούν στη ζωή τους; Γράψτε ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σας εξηγώντας τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η γνώση μίας ή δύο ξένων γλωσσών.

Μονάδες 40

Καλή Επιτυχία!